

Preprint

Wim Haan & Anton van Harskamp (red.), *Haat en Religie* (Interacties: Publikaties over levensbeschouwing, wetenschap en samenleving onder redactie van het Bezinningscentrum van de Vrije Universiteit), Kok, Kampen, 1994; f 34,50, 174 pp., ISBN 9024221404.

Wie denkt aan kruistochten, Noord-Ierland, antisemitisme en hedendaags islamitisch fundamentalisme, kan gemakkelijk op het idee komen dat religie en haat bij elkaar horen. Deze gedachte is verdedigd door mensen als Feuerbach en Nietzsche. Maar is er inderdaad een relatie tussen haat en religie? Over deze vraag organiseerden Wim Haan en Anton van Harskamp een cursus aan de Vrije Universiteit te Amsterdam in het kader van het Studium Generale. Hun uitgangspunt was 'het gevoel dat er op één of nadere manier een relatie bestaat tussen haat en religie, en aan de andere kant de gedachte dat daarmee toch niet godsdienst tot haat gereduceerd kan worden' (8). Vanuit verschillende vakgebieden werd een bijdrage geleverd, en deze bijdragen werden gebundeld in het hier aan te kondigen boek. N.A. Schumann vraagt zich af of het OT religieuze haat legitimeert. A. van Egmond bespreekt de calvinistische voorzienigheidsleer. A. van Harskamp bespreekt het protestants fundamentalisme in de VS. H.C. Stoffels bespreekt de afkeer van de tijdgeest in het Nederlands orthodox protestantisme. J.H. de Wit onderzoekt het vijandsbeeld in de Latijns-Amerikaanse bevrijdingstheologie. C.J.G. van der Burg, J.H. Kamstra en J.T. Sunier bespreken verschijnselen van haat in resp. het hindoeïsme, het boeddhisme en de islam. R. Kranenborg bespreekt het verschijnsel haat in enkele sekten. B. Voorsluis bespreekt Nietzsches visie op het christendom als de godsdienst van het ressentiment, M.B. ter Borg onderzoekt of religie die met haat samengaat, haar functie nog wel kan vervullen en H.J. Bodisco Massink onderzoekt de relaties tussen haat en liefde. Deze opsomming laat al zien hoe divers van samenstelling deze bundel is. De auteurs komen dan ook niet tot een eenstemmige visie op de verhouding van haat en religie; zij bieden veeleer een eerste verkenning. Desalniettemin: een interessante bundel, met bijdragen van goede kwaliteit.

Marcel Sarot

[332 woorden]